

Аннотация

В статье показаны и проанализированы особенности архитектуры комплекса строений Острожской академии периода XVI – XX столетий в контексте становления и развития духовно-гуманитарного образования в Украине и определены основные факторы, наиболее влияющие на формирование архитектуры духовных, учебных, жилищных, спортивных и хозяйственных строений академии.

Ключевые слова: духовное образование, гуманитарное образование, храм, сакральна архітектура, высшие учебные заведения, академия.

Abstract

The article shows the analysis of architecture and buildings Ostrovska Academy period XVI-XX centuries and spiritual development and humanitarian education in Ukraine. Showing the main factors that influence the formation of religious architecture, education, housing, sports and outbuildings Academy.

Keywords: spiritual education, humanities, temple, sacred architecture, universities and academies.

УДК 725:7.017.4:632.271.33

М. О. Руденко

*аспірант кафедри дизайну архітектурного середовища
Полтавський національний технічний університет імені*

Юрія Кондратюка

Є. О. Івченко

архітектор, дизайнер

КОЛІРНЕ ТА ФАКТУРНЕ ВИРІШЕННЯ ФАСАДІВ ГРОМАДСЬКИХ БУДИНКІВ, СФОРМОВАНИХ НА ТЕРИТОРІЇ РЕКУЛЬТИВОВАНИХ КАР'ЄРІВ

Анотація: у даній статті розглядаються особливості колірної і фактурної вирішень щодо застосування їх до архітектури громадських будинків і споруд, запроектованих в умовах складного рельєфу на території відновлених кар'єрів. Колір та фактура розглядаються як стійкі семантичні структури, здатні впливати на психофізіологічний стан людини.

У статті проаналізовано зарубіжний досвід підбору колірних та фактурних рішень фасадів будівель, запроектованих на території рекультивованих кар'єрів. В результаті досліджень були визначені основні тенденції колористичних та фактурних рішень, що застосовуються для фасадів будівель,

сформованих на території рекультивованих кар'єрів. Вибір колірних палітр та фактур для будинків і споруд, сформованих в умовах забудови рекультивованих кар'єрів має виконуватися з урахуванням поставлених перед фасадами таких об'єктів завдань. Враховано семантичні особливості кольору та фактури і його сприйняття людиною.

Ключові слова: колір, фактура, кар'єр, рекультивація, навколишнє середовище.

Постановка проблеми. Дослідження в області архітектурної рекультивації кар'єрів дають можливість вирішити одну з основних проблем антропогенних змін ландшафту (неможливість використання його в хазяйських цілях) з найбільшою ефективністю. Визначення варіантів колірного та фактурного вирішення фасадів будівель, сформованих в умовах рекультивованих кар'єра, дає можливість вирішення проблеми створення гармонійної колірної картини міста, а саме його найбільш ушкоджених частин.

Мета роботи. Розглянути міжнародний досвід підбору колірних та фактурних рішень фасадів будинків та споруд, сформованих на території кар'єрів та визначити основні світові тенденції у напрямку колірного та фактурного вирішення таких фасадів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження в області закономірностей формування колірних палітр етнічних і національних культур проводили: Л.Н. Миронова, О.А. Братко. Питання колористики в архітектурі розглядали: Н.В.Сітнікова [5], Т.М. Потокін [6], Петуніна І.С. та інші. Дослідження основ семантики та семіотики проводили: Селіверстова О. Н., Іванов В. В., Басін Є.Я. [1] та інші.

Методика. Дослідження базується на ряді емпіричних і теоретичних методів. Серед них: аналітичний – узагальнення досвіду теоретичних і практичних розробок в області проектування громадських будинків на території кар'єрів і містобудування; аналіз існуючих об'єктів; графоаналітичний метод; метод моделювання.

Виклад основного матеріалу. Колір і фактура завжди були одними з основних носіїв емоційного і смислового навантаження при формуванні архітектурного образу. Саме тому правильне розуміння їх формотворчої дії, ролі у створенні художнього образу архітектурного твору дає можливість правильно підібрати кольорову палітру та фактуру запроектованого фасаду будинку в тому чи іншому випадку. Колір та фактура значно впливають на стан людини, характер такого впливу може бути фізіологічний, психологічний (емоційний), символічний (інформативний), естетичний (формоутворювальний, в архітектурно – композиційному рішенні), екологічний [5].

Говорячи про колірне вирішення будівель та споруд, сформованих на території рекультивованих кар'єрів варто звернутись до семантичного значення кольору. Колір є однією з ознак, що визначають природу об'єкта, він може визначати зміну змісту предмету. Колір впливає на сприйняття матеріальних якостей будівлі, він дозволяє входити в тісний зв'язок з мінливими факторами навколишнього середовища, різним чином перебудовувати фізіологічний стан організму в залежності від цих факторів [8].

Семантика предметного середовища включає і художню та композиційну систему засобів виразності. Не завжди береться до уваги двосторонній характер семантики кольору. З одного боку, в ньому генетично закладені певні риси архетипів, які об'єктивно проявляються на досвіді (червоне – вогонь і т.п.). З іншого боку, колірні переваги пов'язані з безліччю суб'єктивних факторів, які визначаються чуттєво – емоційною стороною сприйняття, мотиваційними та іншими функціями інтелекту [1]. Суб'єктивні чинники також мають подвійну обумовленість: об'єктивну, яка визначається особливостями впливу кольору фасаду, і суб'єктивну, пов'язану з тими ж потребами, але вже через психосоціальні характеристики. Слід зазначити, що однотипна інтерпретація суб'єктивних реакцій на колір не завжди можлива, адже значення і символіка кольору не однакові в різних культурах, а особистісний зміст завжди індивідуальний. Однак, у сучасному світі культури постійно взаємодіють і тому можна спостерігати взаємообмін значень, тенденції до глобалізації багатьох культурних феноменів.

Колір і фактура в архітектурі безпосередньо пов'язані з філософським поняттям «форма». Форма це реалізація ідеї в матеріалі. Ідея диктує створюваний візуальний вигляд предмета архітектури. Діалектичний взаємозв'язок змісту і форми диктує необхідність вираження змісту через форму будівлі, текстуру фасаду, його колір. Єдність форми і змісту передбачає їх відносну самостійність і активну роль форми по відношенню до змісту [3]. В архітектурі колір та фактура можуть виступати в якості знака оціночного характеру, що орієнтує людину в просторі [6]. Вони грають роль біологічно необхідних просторових констант, але крім того, колір також допомагає виявити функціональне значення об'єкта. Також не можна забувати про семантичне значення кольорів та фактур: на рівні свідомості людини вони сприймаються з певним психофізичним відгуком. Чимало досліджень на дану тему проведено вітчизняними та зарубіжними авторами та дають змогу визначити ступінь впливу різних кольорів та фактур на психофізичний стан людини. Наприклад, коричневий колір визначають як стриманий та спокійний. Коричневий колір обирали як основний більшість людей, що потрапили у конфліктну ситуацію [2].

При проектуванні громадських будинків і споруд, сформованих в умовах рекультивованих кар'єрів, необхідно враховувати, що як об'ємно-просторове рішення будинку в цілому, так і колірно-фактурне рішення його фасадів має бути асоціативно пов'язаним з основною функцією будинку. Окрім основних, об'єкти в кар'єрах можуть нести і додаткові функції: закріплення схилу рекультивованого кар'єра, відновлення розірваних транспортних зв'язків у місті, тощо. Ще одна функція будівель, сформованих у відновленій індустріальній зоні – виконання ролі «символу» екологічності та високотехнологічності забудови рекультивованої території. Психологічно споживач очікує, що така будівля являє собою архітектурний об'єкт, що не шкодить довкіллю, в якому поєднується використання альтернативних джерел енергії, активне озеленення, технології вентиляції з рекуперацією, водозбірники і т.д. Так чи інакше, всі перераховані функції повинні знаходити своє відображення в особливостях семантики фасадів будівель, зокрема через колірні та фактурні рішення.

Яскравим прикладом вдалого використання кольору та фактури при проектуванні фасаду будівлі на території кар'єру може служити центр відвідувачів кар'єру Messel, Німеччина (табл. 1). Будівля побудована на території колишнього кар'єру, де видобувалося буре вугілля і горючі сланці. Архітекторам Landau + Kindelbacher вдалося за допомогою форми будівлі, яка врізається в рельєф кар'єра довгим рукавом оглядової платформи, відтворити шарувату структуру сланцю. Ця ідея реалізована в майже паралельних рядах монолітних стін з крупнозернистого бетону. Віконні прорізи розташовані в торцях будівлі, таким чином, зорове сприйняття фасадів передається лише через його текстуру і колір. Нейтральність і природність зовнішнього вигляду надає будівлі схожість з мегалітом, рукотворність якого не протиставлена природному середовищу. На цей ефект працюють груба фактура природних матеріалів та стримана кольорова гама: сірий бетон, на якому залишають рефлекси всі інші кольори, темні дзеркала дверей і вікон, сірий, гравій рожевого і білого кольорів, зелень рослин.

Використання еко-технологій стає все більш популярним в будівельній рекультивації, адже порушені території не можуть бути відновлені повністю, а застосування природних матеріалів, поновлюваних природних ресурсів дозволяє знизити антропогенне навантаження на навколишнє середовище. Специфічна структура кар'єра дає можливість застосовувати еко-прийоми в будівництві таких будинків. Наприклад, у проекті готелю «SeaLife» в Шанхаї архітектурним бюро Atkins запропоновано розташування об'єкта на південному схилі кар'єра. Це дозволило орієнтувати на південь максимум скління, площа якого була навмисно збільшена за рахунок хвилястої форми фасаду. Для

обвалування північних стін будівлі була використана відвальна порода кар'єра. Дах готелю озеленено. Такий захід запобігає перегріву і покращує теплотехнічні, естетичні та екологічні характеристики будівлі. Більшу частину фасаду будівлі займає застакнення з вкрапленнями білих і сірих елементів. Дерев'яні жалюзі номерів плануються до виконання в світло-коричневому кольорі. Елементи зелені на перилах і зелений дах створюють ефект взаємоінтеграції будівлі та ландшафту.

Ще одним розглянутим об'єктом служить концертний комплекс «Roman Quarry», запроектований архітектурним бюро AllesWirdGut Architectur, що включає в себе концертний майданчик, дитячий театр, кафе, зони відпочинку та інфо-центр. Розміщене в кар'єрі з видобутку піщаника, робота якого припинена в 2000 році, будівля вливається в ландшафт за рахунок особливого колористичного рішення. Основна ідея проекту полягає в проникненні атмосфери скельних пейзажів в частину концертного комплексу. Для підкреслення відчуття близькості до природи домінуючими кольорами в палітрі фасаду є відтінки коричневого і охри.

Наступний вартий уваги об'єкт – Муніципальний стадіон Браги, Португалія. Один з найдорожчих португальських стадіонів, був побудований спеціально до Чемпіонату Європи з футболу 2004. Архітектор стадіону (також відомого як Pedreira, в перекладі – кар'єр) – португалець Eduardo Souto de Moura. Назвою цей стадіон зобов'язаний унікальності своєї архітектури – він розташований у кар'єрі «Monte Castro». Тридцятитисячний стадіон має дві трибуни, дах яких з'єднано паралельними сталевими канатами. Ідея розміщення таких тросів прийшла до автора як аналогія з північноамериканськими мостами інків. При вирішенні фасадів використовувалася мінімалістична колірна гамма з різноманітних відтінків сірого, що дозволило навколишньому середовищу, грубій текстурі стін кар'єра виступити основним акцентом композиції.

Кар'єри часто заповнюються парками та зонами відпочинку, тут можуть бути розміщені виставки, амфітеатри та інше. Прикладом може бути парк «Quarrygarden» в Шанхаї, Китай, запроектований THUPDI і Tsinghua University. Комплекс відкритий після шестирічного відновлення і покликаний залучити нову хвилю туристів до міста, а також стати візитною карткою Шанхая. Проект є лауреатом премії від American Society of Landscape Architecture 2012. Будівля виставкового павільйону в парку вирішена в стриманих теплих коричневих тонах і майже повністю зливається з бортом кар'єра.

Виходячи з приведених прикладів, на фасадах будинків, розташованих на території кар'єрів переважно використовуються природні кольори, зокрема відтінки сірого, коричневого, білого, зелені. Активно використовуються дзеркальні поверхні (скло, метал) які сприяють інтеграції будівлі в навколишнє

середовище, однак, протиставляються природі своєю гладкою відшліфованою фактурою. Використання природної кольорової гами виправдано з точки зору психологічного сприйняття навколишнього середовища споживачем. Ці кольори асоціативно перегукуються з ідеєю природність і екологічності, надійності, спокою і дозволяють максимально делікатно інтегрувати архітектурний об'єкт в навколишнє середовище.

Таблиця 1. Аналіз колірних палітр фасадів громадських будинків, сформованих в умовах складного штучного рельєфу

Назва	Об'єкт у середовищі	Об'єкт(1) і середовище(2)
Центр відвідувачів кар'єру Messel		
Проект Готелю «Sea Life»		
Концертний комплекс «Roman Quarry»		
Муципальний стадіон у місті Брага, Португалія		
Будівлі у парку «Quarry Garden»		
Будівлі комплексу «Cave di Fontiano»		

Висновок. Одне з основних завдань колористичного та фактурного вирішення фасаду архітектурного об'єкта, розташованого в кар'єрі – інтеграція будівлі в навколишнє середовище. Вибір певної колористичної палітри, та

підбор фактури матеріалу визначається особливостями розташування кар'єру та його структурою. Будівля повинна асоціативно перегукуватися з ідеєю екологічності та стійкого розвитку, тобто мати вкраплення природних кольорів (зелень, відтінків коричневого і т.д.) та грубих зернистих фактур. Однак, семантичний вираз застосування сучасних технологій для відновлення ушкоджених територій вимагає застосування приглушеної світлої палітри з білих, світло-сірих, сріблястих кольорів. У статті розглянуто міжнародний досвід підбору колірних та фактурних рішень фасадів будинків та споруд, сформованих на території кар'єрів та визначено основні світові тенденції у напрямку колірного та фактурного вирішення таких фасадів. Основним застосовуваним кольором у таких будівлях є сірий колір бетонної поверхні як нейтральний, що не суперечить довлілю. Коричневий колір, що часто зустрічається в природі, де проявляється в незліченній кількості відтінків, також домінує в палітрі будівель в кар'єрах. Третій за частотою зустрічання колір – зелений, що асоціюється з відновленням, життям, екологічністю [2]. Фактури зазвичай обираються грубі, пористі, шаруваті (грубий нешліфований камінь). На противагу ним також активно може бути використане застосування з його ідеально гладкою глянцевою поверхнею.

Література

1. Басин Е. Я. Семантическая философия искусства: издание 4-е / Е. Я. Басин. — М.: Гуманитарий, 2012. — 348 с.
2. Буренкова О. А. Влияние цвета на психофизиологическое состояние личности. / О. А. Буренкова. — Успехи современного естествознания. — Выпуск № 10. — Пенза: ООО "Издательский Дом "Академия Естествознания", 2013. — С. 153–154.
3. Быстрова Т.Ю. Вещь. Форма. Стиль: введение в философию дизайна / Т.Ю. Быстрова. — Екатеринбург, 2001. — 286с.
4. Кудрина А. В. Семантика цвета в разных культурах / Кудрина А. В., Мещеряков Б. Г. // [Электронный ресурс]: Психологический журнал Международного университета природы, общества и человека «Дубна». ISSN 2076–7099 – 2011. — № 1. — Режим доступа: <http://www.psyanima.ru>.
5. Ситникова Н. В. Колористика как основа формообразования в архитектуре. — Барнаул, 2010. — 231с.
6. Потокина Т. М. Понятие цвета и его роль в архитектуре / Т. М. Потокина. — Вестник Волгоградского государственного университета. Серия 7: Философия. Социология и социальные технологии. — Выпуск № 1. — Волгоград, 2009. — С. 77–79.

7. McCown James. Architecture in Detail: Colors / James McCown, Oscar Riera Ojeda // Rockport Publishers. — Minneapolis, MN, 2006.—192 p.

8. Яньшин П. В. Семантика цветового образа // Провинциальная ментальность России в прошлом, настоящем и будущем. Материалы III международной конференции по исторической психологии российского сознания. Ежегодник Российского психологического общества. Т. 3, вып. 2. Самара, СамГПУ, 1999. С. 200-217

Аннотация

В данной статье рассматриваются особенности цветового и фактурного решений фасадов общественных зданий и сооружений, запроектированных в условиях сложного рельефа на территории восстановленных карьеров. Цвет и фактура рассматриваются как устойчивые семантические структуры, способные влиять на психофизиологическое состояние человека.

В статье проанализирован зарубежный опыт подбора цветовых и фактурных решений фасадов зданий, запроектированных на территории рекультивированных карьеров. В результате исследований были определены основные тенденции колористических и фактурных решений, применяемых для фасадов зданий, сформированных на территории рекультивированных карьеров. Выбор цветовых палитр и фактур для зданий и сооружений, сформированных в условиях застройки рекультивированных карьеров должно выполняться с учетом поставленных перед фасадами таких объектов задач. Учтены семантические особенности цвета и фактуры и его восприятия человеком.

Ключевые слова: цвет, фактура, карьер, рекультивация, окружающую среду.

Abstract

The features of color and texture solutions of facades of projected in difficult terrain of restored quarries public buildings area discussed in this article. Color and texture are regarded as stable semantic structures that can influence the psycho-physiological state of a person.

The international experience of selection of color and texture solutions of facades of projected in difficult terrain of restored quarries public buildings are analyzed. The main trends of color and texture solutions used of facades of projected in difficult terrain of restored quarries public buildings are identified. The choice of color palettes and textures of facades of projected in difficult terrain of restored quarries public buildings have to be done by taking into account the goal pursued by the architect in the process of designing such buildings. Semantic features of color and texture and human perception are taken into account.

Keywords: color, texture, quarry reclamation, environment

УДК 727.7:069.4

К. Ю. Трегубов,*старший викладач, канд. арх.**Полтавський національний технічний університет**імені Юрія Кондратюка*

ОСОБЛИВОСТІ ОРАНІЗАЦІЇ МУЗЕЙНОЇ МЕРЕЖІ УКРАЇНИ

Анотація: розглянуто музейну мережу України та особливості її організації.

Ключові слова: музей, музейна мережа, відвідувач, ієрархічна структура.

Постановка проблеми.

Музеї є важливою частиною загальної мережі культурного обслуговування населення. Проектом концепції державної цільової національно-культурної програми розвитку музейної справи на період до 2018 року, однією з причин виникнення проблем, пов'язаних із кризовою ситуацією у розвитку музейної справи в Україні визначена недорозвиненість музейної галузі, а саме: не сформованість мережі музеїв як єдиного цілого, відсутність між музейних комунікацій по вертикалі – від національних до сільських і по горизонталі – між музеями різних форм власності у межах регіонів

Аналіз останніх досліджень.

В даній публікації застосовані принципи загальної теорії систем. Завданнями системних методів є врахування основних – визначальних характеристик об'єкту, що досліджується чи проектується. В публікації використані методологічні і методичні положення та розробки таких відомих вчених, як: Л.М. Авдот'їн, Г.Г. Азгальдов, С.Д. Бешелев, Ю.Г. Божко, В.Л. Биховський, О.Е. Гутнов, Ф.Г. Гурвіч, Л.С. Гуторов, О.В. Заїки, З.А. Кікнадзе, П.М. Когут, Г.І. Лаврик, А.А. Лавров, А.А. Лаушкін, Л.М. Падалко, Ю.В. Персіон, О.Л. Підгорний, Ю.К. Розендорф, Г.В. Рожков, Є.Г. Скібневська, А.Ф. Савкін, В.О. Тімохін, та інших.

Актуальність дослідження.

Україна є країною зі значною національною історико-культурною спадщиною. Серед країн Європи Україна включена у першу десятку за кількістю й багатством музейних збірок. За даними Державної служби статистики України впродовж 2014 року в Україні працювало 543 музеї, в яких зберігається 10,9 млн. експонатів основного фонду, у тому числі 10,5 млн., або 96,0%, належать до державної частини Музейного фонду України. На виставках та експозиціях музеїв 14,2 млн. відвідувачів мали можливість ознайомитись з

1,3 млн. експонатів, що становить 11,7% від загальної кількості предметів основного фонду [1].

Географічна мережа музеїв України доволі розгалужена. Практично кожен районний центр має свій краєзнавчий музей. А визначні музейні колекції зосереджені в музеях столиці й найбільших регіональних центрах держави. Виділяються й окремі ареали найбільшого згущення музеїв національного значення – це Середнє Подніпров'я, Карпатський туристичний регіон, АР Крим (до тимчасової окупації).

Звертаючись до даних міжнародної статистики, за останні двадцять років у світі спостерігається стрімке зростання кількості музеїв, на початку XXI ст. їх налічується близько 40 тис. Більше половини музейної мережі планети зосереджено в Європі, 20% – у США, решта – розосереджена в інших країнах світу. Найбільше музеїв мають США – понад 3 тис., Італія – близько 2 тис., Франція, Великобританія, Німеччина і Росія – понад 1 тис. Країни Азії й Африки на початку XXI ст. активно залучені в процес створення національних музейних мереж, на які покладається завдання сприяти розвитку національної самосвідомості й охороні культурно-історичних цінностей [3].

Щодо співвідношення кількості музеїв у перерахунку на кількість мешканців держави, за цим критерієм планку лідерства також історично утримує Європа, де один музей припадає на 16 тис. жителів Європейського Союзу. У розрізі його окремих країн найвищий показник мають Фінляндія та Швейцарія, де один музей припадає на 8 тис. мешканців.

Найвищі темпи розвитку національної музейної мережі України відповідають періоду «сплеску» національної самоідентичності й патріотично-культурного відродження 1985 – 1995 рр. Так, за період 1985 – 1990 рр. кількість музеїв України зросла ледь не в півтора рази (з 174 до 214), при цьому варто мати на увазі, що реальна кількість новостворюваних музеїв була набагато вищою, ніж фіксувала державна статистика, бо вона враховувала закриття групи установ тоталітарно-ідеологічного спрямування й не враховувала установи державної форми власності.

Поряд з цим ще з середини 1980-х років окреслилася тенденція неухильного щорічного падіння обсягів відвідуваності національної музейної мережі (очевидно, за рахунок згортання розповсюдженої у попередню тоталітарну добу практики примусового організованого відвідування музеїв школярами, студентами, робітниками за приписами профспілок) (табл. 1).

Дещо повільнішими темпами з 2000 р. (після майже 20-річного періоду зтяжнього спаду) почала зростати кількість відвідувачів українських музеїв головним чином за рахунок найбільш популярних серед туристів музеїв Києва, Севастополя, АР Криму та Львівської області. Станом на 1 січня 2013 р.

середньорічний обсяг відвідувачів українських музеїв досяг позначки 22,4 млн. осіб, що на 6,4 млн. більше порівняно з 2000 р., проте ще майже в 1,5 ризи нижче порівняно з 1990 р. [3]. Проте враховуючи музейні втрати тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції порівняно з 2013 роком маємо скорочення числа музеїв на 8,3 % станом на 1 січня 2015р, та скорочення кількості відвідувачів на 36,6% відповідно.

Таблиця 1

Динаміка чисельності музеїв України та кількості їх відвідувачів наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

Роки	Кількість музеїв, одиниць	Кількість відвідувачів, млн осіб
1985	174	32,5
1990	214	31,8
1995	314	17,4
1997	358	14,9
1998	367	14,8
1999	369	15,0
2000	378	16,0
2001	386	17,1
2002	376	17,6
2003	394	17,6
2004	422	18,5
2013	592	22,4
2014	543	14,2

Основний фонд музеїв України станом на 1 січня 2013 р. налічував 12,5 млн. експонатів, у тому числі 12 млн., або 96%, належали до державної частини Музейного фонду України. З них експонувалося лише 1,5 млн. експонатів, що становило 12,1% від загальної кількості предметів основного фонду [2]. Решта перебувало на збереженні у музейних сховищах. Значні фондові втрати відбулися в 2013 – 2014 рр. Станом на 1 січня 2015 р. основний музейний фонд налічував 10,9 млн. експонатів, у тому числі 10,5 млн., або 96,0%, належать до державної частини Музейного фонду України. З них експонувалося з 1,3 млн. експонатів, що становить 11,7% від загальної кількості предметів основного фонду [1] і не доступна огляду широкої громадськості, більш як 85% музейних пам'яток України й на початку ХХІ ст. не виконують функції суспільної трансляції культурного надбання нашої нації і світової цивілізації в цілому. Музеї Європи і Північної Америки успішно долають названу дилему шляхом інтеграції наявної музейної спадщини в глобальну інформаційну мережу

Інтернет, тим часом музейна спадщина України досі залишається поза світовим культурно-інформаційним простором.

Варто зауважити, що стан фондів приміщень деяких музеїв дуже часто є незадовільним. Забезпечення належного стану збереження пам'яток та проведення обстеження умов збереження фондів музеїв є однією з важливих проблем у діяльності музейних закладів більшості регіонів нашої країни.

Відвідуваність музеїв країни – це основний показник їх суспільної значущості. В Україні має місце явище глибоко нерівномірного географічного розподілу обсягів відвідувань музеїв за регіонами (табл. 2).

Таблиця 2
Робота музеїв за регіонами у 2014 р.

Регіони	К-ть музеїв	Кількість предметів основного фонду, одиниць	З них експонувалось протягом року у % до загальної кількості предметів основного фонду	Кількість відвідувачів музеїв за рік, тис. осіб	
				усього	з них учнів, слухачів та студентів
Україна	543	10 889 010	11,7	14 240,0	7 404,1
Вінницька	25	203 693	14,4	679,0	367,6
Волинська	17	239 272	17,1	214,0	107,6
Дніпропетровська	26	577 296	10,7	656,7	358,1
Донецька	2	62 099	13,1	80,3	32,5
Житомирська	21	186 493	19,6	210,1	135,3
Закарпатська	15	207 551	15,2	427,2	185,5
Запорізька	23	390 952	14,5	515,7	243,5
Івано-Франківська	24	251 914	14,7	450,6	260,2
Київська	24	546 506	14,7	355,4	204,7
Кіровоградська	31	195 408	34,0	303,9	187,5
Луганська	6	46 728	44,7	22,2	15,4
Львівська	26	1 274 680	5,3	1 584,7	660,6
Миколаївська	12	409 874	7,7	326,4	158,7
Одеська	11	488 068	5,3	454,6	257,5
Полтавська	40	555 368	10,7	564,9	360,0
Рівненська	13	270 040	16,6	277,5	123,0

Сумська	17	205 122	14,9	235,7	162,7
Тернопільська	29	456 624	14,6	457,0	281,5
Харківська	33	499 504	12,1	782,8	482,6
Херсонська	9	201 265	12,5	106,0	71,5
Хмельницька	27	314 504	14,3	510,4	272,1
Черкаська	27	457 574	16,2	863,9	434,2
Чернівецька	10	148 991	19,7	263,5	176,2
Чернігівська	35	464 878	13,7	745,9	362,1
м. Київ	40	2 234 606	7,9	3 151,6	1 503,5

Перспективним напрямком вдосконалення структури музейної мережі пропонується створення музейних систем з ієрархічною структурою (рис. 1).

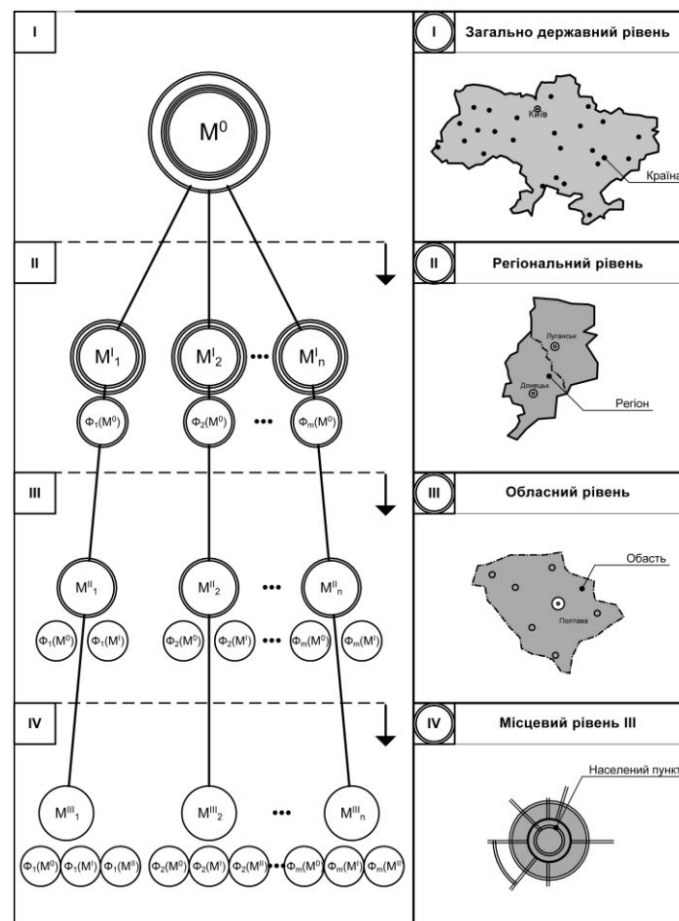

Рисунок 1 Ієрархічна структура музейної мережі країни

В основі ієрархічності структури музейної мережі лежить впорядкування на всіх рівнях керування і прийняття рішень, планування науково-дослідною, господарською, фінансовою діяльністю, а також єдина система обліку, зберігання, комплектування й користування музейними фондами. Останніми

роками відзначається тенденція створення фондів, окремо від музеїв, обладнаних крупними лабораторіями і майстернями. Об'єднані фондосховища беруть на себе функцію збереження, реставрації та науково дослідної роботи, тим самим звільняючи додаткові музейні приміщення для експозиційної, освітньої та рекреаційної діяльності, що веде до збільшення атрактивності музейного закладу.

При вирішенні питань формування перспективної структури музейної мережі необхідно враховувати:

- перспективні зміни в системі розселення, кількості і розмірів населених пунктів,
- перспективні зміни дорожніх умов,
- пішохідну та транспортну доступність,
- систему культурно – побутового обслуговування населення регіону, що визначає місця концентрації закладів і підприємств громадського призначення, їх ієрархію, соціально – культурні і виробничі зв'язки.

При організації музейної мережі необхідно надавати перевагу застосуванням будівель музейних комплексів з інтегрованою поліфункціональною організацією.

Висновок. Аналіз організації музейної мережі показав, що в Україні має місце явище глибоко нерівномірного географічного розподілу обсягів відвідувань музеїв за регіонами. Розглядаючи сегментацію споживчого ринку, показовою є вікова сегментація: більше половини відвідувачів музеїв України – це діти, слухачі та студенти. Пропонується формувати мережу музейних закладів як цілісну ієрархічну структуру. При організації музейної мережі пропонується надавати перевагу застосуванням будівель музейних комплексів з інтегрованою поліфункціональною організацією.

Література

1. Експрес-випуск державної служби статистики України 09.04.2015 № 91/0/05.4 вн-15. Мережа та діяльність музеїв у 2014 році. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Експрес-випуск державної служби статистики України 09.04.2013 № 05.4-119/70. Мережа та діяльність музеїв у 2014 році. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Рутинський М.Й. Музеєзнавство: навч. посіб. / М. Й. Рутинський, О. В. Стецюк. – К. : Знання, 2008. – 428 с.

Аннотація

В статье рассматривается музейная сеть Украины и особенности ее организации.

Ключові слова: музей, музейная сеть, посетитель, иерархическая структура.

Abstract

The article considers Ukraine museum network and features of its organization.

Key words: museum, museum network, visitor, hierarchical structure.